

טקסטיל, לבוש וחושים: תפישות ומופעים

היחידה ללימודי תרבות והמחלקה לעיצוב טקסטיל, שנקר

16 במרץ, 2017

החידה הגדולה של אליס ושמלותיה: פרדוקס של חושניות ואיפוק של גיבורת תרבות ויקטוריאנית // ד"ר ערגה הלר

אליס לידל (1852-1934) היא מושא השראה לכמה אמנים מהתקופה הוויקטוריאנית. דמותה ניבטת תמיד אל המתבונן בשמלה לבנה. דומה שהצבע הלבן של שמלתה הוא הקבוע היחיד בייצוגיה של לידל על ידי אמנים ויקטוריאניים שונים, בהיותה ילדה, מתבגרת או אישה צעירה, בין אם מוצגת כילדת רחוב מתגרה, גיבורת פנטזיה שוברת עול או אלה רומית המשקיפה אל העולם הגברי ממרומי משלטה. למעשה עולם היצירה המערבי מציע מבחר "אליס" שונה ומגוון מאז ראה אור הסיפור הרפתקאות אליס בארץ הפלאות (1865) ועד בכלל. לידל הייתה מודל בתצלומיהם של צ'רלס דודג'סון (הוא לואיס קארול, מחברם של סיפורי "אליס" המקוריים) ושל ג'וליה מרגרט קאמרון בין השנים 1858 – 1872, וכן מודל ישיר לאיורי הגרסה הראשונה של אליס שאוירה על ידי לואיס קארול בשנת 1864 ובאופן מתווך גם באיורי ג'ון טנייל – המזוהים ביותר עם הטקסט והדמות – שנה לאחר מכן. אך אין ספק שלידל זכתה למוניטין הודות לתפקידה המרכזי כמוזה ספרותית לספרי "אליס" של לואיס קארול. ביצירה הספרותית בה הפיעה לראשונה, מגדירה אליס את "החידה הגדולה" הניצבת לפני, הצורך לפענח מיהי. בסיפור לילדים הגיבורה, ילדה בת עשר, מנסה להגדיר את עצמה בעולם הגברי, הנחוה אף הוא באמצעות פרטי לבוש שונים. שמלתה של אליס נדמית ל"מצנח" המוביל אותה אל הבלתי-נתפס במסע חיפוש הזהות שלה. לעומת זאת תצלומיה כילדה מעוררים פרובוקטיביות בשעה שתצלומיה בשלהי התבגרותה מאופקים ומודעים לבת-דמותה הספרותית האיקונית.

הרצאה זו מבקשת להתמקד בשמלה הלבנה של אליס בייצוגיה על ידי קארול כסופר, מאייר וצלם, קאמרון כצלמת וטנייל כמאייר, ולבחון את תרומת ייצוגיהם לאופן המתעתע בו לידל נתפסת על ידי המתבונן, המוצא עצמו בפרדוקס של תום ופתיינות.

ד"ר ערגה הלר משמשת ראשת ההתמחות באמנות וראשת ההתמחות בספרות ילדים במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, בבאר שבע. מאז 2010 היא עורכת את כתב העת "קולות" לענייני חברה וחינוך. היא חוקרת תרבות. בין תחומי העניין שלה נמצאים דימויים של יוצר ביצירתו במדיה, בספרות ובאמנות, וכן ביצירות של פנטזיה בספרות ובקולנוע ובתרגומיהם. מחקרה על דמותה של אליס מאגד נושאים אלה יחדיו. המחקר התפרסם לראשונה בשנת 2015 במסגרת מיזם אוניברסיטאי בינלאומי לציון 150 שנה לפרסום הספר "הרפתקאות אליס בארץ הפלאות".